

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	33249
Nom	Introducció a l'ètica
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2020 - 2021

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1004 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre
1012 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1004 - Grau de Filosofia	2 - Ètica	Formació Bàsica
1012 - Grau de Filosofia	2 - Ètica	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
GRACIA CALANDIN, JAVIER	359 - Filosofia

RESUM

L'assignatura «Introducció a l'Ètica», que es concreta la matèria de Formació bàsica «Ètica», està concebuda per a desenrotllar continguts temàtics amb els que l'estudiant obté un marc de referència d'interès per al desenrotllament del conjunt de competències generals del títol de Graduat/a en Filosofia. El temari presenta les concepcions més destacades de la felicitat, el bé, el valor, la justícia i la ciutadania, les quals possibiliten la convivència mitjançant una ètica cívica i intercultural en una societat oberta, pluralista i democràtica.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No calen coneixements previs.

COMPETÈNCIES

1004 - Grau de Filosofia

- Que els estudiants hagen demostrat posseir i comprendre coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'ensenyament secundari general, i se sol trobar a un nivell que, si bé recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguen la capacitat de reunir i d'interpretar dades rellevants (normalment, dins la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre assumptes rellevants d'índole social, científica o ètica.
- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.
- Ser capaç d'obtenir informació a partir de diferents fonts primàries i secundàries.
- Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.
- Ser capaç d'organitzar i planificar els temps de treball.
- Tenir capacitat de crítica i autocrítica.
- Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser capaç d'adquirir compromisos socials i ètics.
- Tenir capacitat d'aplicar els coneixements en la pràctica.
- Ser capaç d'aprenentatge autònom.
- Ser capaç d'innovació i creativitat.
- Manejar-se amb soltesa en l'estudi filosòfic d'àrees particulars de la investigació i de la praxi humana, com ara la ment, el coneixement, el llenguatge, la tecnologia, la ciència, la societat, la cultura, l'ètica, la política, el dret, la religió, la literatura, les arts i l'estètica, evitant els caires androcèntrics.
- Conèixer les idees i els arguments dels principals filòsofs i pensadors, extrets dels seus textos, així com la investigació de les seues diverses tradicions i escoles, identificant-hi els possibles biaixos androcèntrics.

- Utilitzar i analitzar amb rigor terminologia filosòfica especialitzada.
- Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.
- Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.
- Treballar amb un grau creixent d'automotivació i autoexigència.
- Apreciar l'autonomia i la independència de judici.
- Ser capaç d'assumir compromisos socials i ètics.
- Reconèixer i respectar allò que és diferent i plural.
- Prendre contacte amb els aspectes rutinaris i menys atractius de la professió.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

- Adquirir una comprensió adequada de l'àmbit propi de l'ètica i dels mètodes utilitzats per ella.
- Ser capaç de distingir diferents línies de recerca en l'àmbit de l'ètica.
- Familiaritzar-se amb els problemes i autors centrals de l'ètica. En acabar el curs, l'estudiant podrà identificar algunes de les posicions centrals sobre els temes estudiats.
- Desenvolupar punts de vista i arguments propis sobre aquests problemes, i ser capaç de presentar-los al mitjà escrit i oral.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. L'àmbit de l'ètica

L'ètica reflexiona sobre la moral. Els àmbits de la filosofia pràctica. El terme "moral" com a substantiu i com a adjectiu. El terme "ètica". Contrast entre les normes morals, jurídiques, de cortesia i religioses. Les tasques de l'ètica (aclariment, fonamentació, aplicació).

2. La vida examinada: Sòcrates i els sofistes

Els sofistes: Mestres de cultura i virtut. Igualtat natural i concòrdia. Sòcrates: La recerca de la veritat sobre qüestions morals, declarant la pròpia ignorància. Tenir cura de l'ànima.

3. El diàleg dels orígens: Plató

Vida i obra de Plató. Diàlegs de joventut: Intent de definir la virtut. Diàlegs de transició: El pas de la recerca socràtica a la proposta platònica d'allò vertader i just. Diàlegs de maduresa: La defensa d'un ideal de societat justa. Diàlegs de vellesa: La claudicació davant la realitat, i la defensa de lleis per controlar la corrupció dels governants.

4. Ésser feliç a la ciutat: Aristòtil

Vida i obra d'Aristòtil. El bé és la felicitat. Les virtuts com a camí cap a la felicitat. Saber triar amb prudència. L'amistat, la política, la justícia i la contemplació.

5. Els orígens de l'hedonisme: Epicur i l'epicureisme

Vida i obra d'Epicur. El plaer com el principi i la fi d'una vida feliç. La vida feliç és, al mateix temps, assenyada, bella i justa. Les relacions recíproques com a mesura del que és just i de l'amistat.

6. A la recerca de l'autarquia: L'estoïcisme i Luci Anneu Sèneca

Origen i claus de l'estoïcisme. Vida i obra de Luci Anneu Sèneca. La vida feliç és la de qui està conforme amb la seua naturalesa, i consisteix en la tranquil·litat i la pau interior. La virtut està per sobre del plaer. La diferència entre el que es diu i el que es fa.

7. Darwin i l'origen de la moral

La base biològica de la conducta moral. L'origen del sentit moral en l'ésser humà en relació amb altres espècies.

8. El marc de les teories ètiques: Fonamentació i aplicació

La tasca de fonamentació al voltant de la idea de justícia. La idea de justícia en l'Antiguitat, l'Edat Mitjana, el contractualisme i el segle XIX. La idea de justícia en els Drets Humans. La idea de justícia en els corrents actuals de la filosofia. Les ètiques aplicades: Origen, branques actuals i resultats. Mètodes per a l'aplicació de l'ètica: casuística 1, casuística 2 i hermenèutica crítica. Metodologia per a l'anàlisi de casos amb implicacions ètiques.

9. Els principals desafiaments ètics en el món actual

Exposar i presentar quins són els principals reptes ètics de la societat actual: la desigualtat econòmica i social, la xenofòbia, la aporofòbia, el terrorisme, l'atomisme, el desmembrament social i polític, la tecnificació i burocratització de les relacions humanes, l'hegemonia de la racionalitat instrumental.

10. El fi ètic de l'educació

Analitzar quin és el fi de l'educació. ¿És la el fi de l'educació el creixement econòmic i la formació professional per al món laboral? Contraposició entre la visió ètica i la visió mercantilista de l'educació.

11. Leducació ètica i el bé comú de la humanitat

Leducació davant la creixent privatització. La superació dun concepte instrumental de bé públic. Leducació no com a bé col.lectiu sinó com a bé comú.

12. Educar per a una ciutadania crítica, compassiva, responsable i solidària

Educar en el pensament crític constructiu. Educar en la compassió. Cultivar el cor amb la raó. Leducació per a una cultura de la trobada i del diàleg dels afectats. Repensar leducació per a la cohesió social, cosmopolitisme i cohesió social. De individus mostrencos a ciutadans compromesos i responsables.

13. Els valors de leducació ètico-cívica. Educació ètica per no desmoralitzar-se

Posar en valor leducació ètica. Lenfocament de lhermenèutica crítica i leducació en valors. Valors ètics imprescindibles per educar en la formació cívica i el desenvolupament de la personalitat humana.

14. Ètica per a la neuroeducació

La neuroeducació: una nova ciència de leducació en expansió. Cautela i rigor davant els neuromites en educació. Superant el reduccionisme neurocientífic. Cap a lètica no naturalista per la neuroeducació.

15. Educació ètica per no desmoralitzar-se

La desmoralització de la societat. Desafiaments ètics davant la demoralització per laprenentatge. Descrèdit duna educació desmoralitzada. La vitalitat de la imaginació moral, ¿adormir o potenciar la vitalitat del educant? Cultivar la saba sàvia.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Seminaris	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	85,00	0
TOTAL	140,00	

METODOLOGIA DOCENT

CLASSES TEÒRIQUES

Presentació teòrica de continguts per part del professor i discussió a l'aula.

SEMINARIS

Cada estudiant s'encarregarà de fer, individualment o en equip, una breu exposició del text proposat en les sessions pràctiques. La resta del temps es dedicarà a analitzar i discutir el text. Les sessions es prepararan amb el professor en les tutories programades a aquest efecte. El professor orientarà els estudiants en el contingut i la metodologia. L'exposició de cada estudiant haurà de ser ampliada posteriorment (incorporant els elements que sorgisquen en la discussió) i redactada, individualment o en equip, en forma d'assaig breu, sota la direcció i supervisió del professor.

L'assaig tindrà una extensió màxima de vuit pàgines de text, sense comptar la portada (en la qual ha de figurar el títol del treball, el nom de l'estudiant i el grup en el qual està matriculat), la pàgina de bibliografia o les imatges o altres elements addicionals. La font tipogràfica utilitzada per al text haurà de tindre una mida de 12 punts; els marges tindran una amplària màxima de 3 cm i l'interlineat serà com a màxim d'espai i mig.

Caldrà d'indicar amb precisió, bé al final de l'assaig o en les notes a peu de pàgina, la bibliografia utilitzada (llibres, articles de revista, pàgines d'Internet, etc.). Tota expressió o passatge inclosos en el treball que l'estudiant haja pres d'alguna de les fonts bibliogràfiques utilitzades s'ha de posar entre cometes i identificar la seua procedència en nota a peu de pàgina.

L'incompliment d'algun dels requisits assenyalats anteriorment suposarà la desqualificació del treball de pràctiques.

TUTORIES

Orientació per part del professorat en aquells aspectes de l'assignatura que requereixen més atenció i aprofundiment.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Participació en activitats (conferències, seminaris, etc.) organitzades per la unitat docent de Filosofia Moral, Política i Social.

AVALUACIÓ

L'avaluació constarà de 3 parts diferenciades:

- Prova final escrita: 80%
- Participació en seminaris: 15%
- Tutories: 5%

TOTAL: 100%

REFERÈNCIES

Bàsiques

- PLATÓN: Gorgias, Madrid: Gredos, 2000.
- ARISTÓTELES: Ética a Nicómaco, Madrid, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 1999.
- EPICURO: Carta a Meneceo, Madrid, Alizanza, 2010.
- SÉNECA: Sobre la vida feliz, Madrid, Gredos, 2011
- HUME, David: Investigación sobre los principios de la moral, Madrid, Alianza, 2015.
- DARWIN, Charles: El origen del hombre, Barcelona, Crítica, 2009.
- NUSSBAUM, Martha C.: Sin fines de lucro, Madrid, Katz ediciones, 2010.
- NUSSBAUM, Martha C. y otros: Los límites del patriotismo, Barcelona, Paidós, 1999.
- RICOEUR, Paul: Amor y justicia, Madrid, Caparrós, 1993.
- CORTINA, Adela: Alianza y contrato, Madrid, Trotta, 2000.
- GRACIA, Javier: El desafío ético de la educación. Madrid, Dykinson, 2018.

Complementàries

- ARANGUREN, José Luis L.: Ética. En: Obras completas. Vol. II. Madrid: Trotta, 1994.
- BILBENY, Norbert: Aproximación a la ética. Barcelona: Ariel, 1992.
- BRANDT, Richard B.: Teoría ética. Madrid: Alianza Universidad, 1982.
- CAMPS, Victoria (ed.), Historia de la ética. 3 vols. Barcelona: Crítica, 2008.
- CAMPS, Victoria; GUARIGLIA, Osvaldo; SALMERÓN, Fernando (eds.): Concepciones de la ética. Madrid: Trotta, 1992.
- CORTINA, Adela: Ética mínima. Madrid: Tecnos, 1986.
- CORTINA, Adela; MARTÍNEZ, Emilio: Ética, Akal, Madrid, 1996.
- GÓMEZ, Carlos; MUGUERZA, Javier (eds.): La aventura de la moralidad. Madrid: Alianza, 2007.
- HÖFFE, Otfried: Diccionario de ética. Barcelona: Crítica, 1994.
- HORTAL, Augusto: La ética. Los autores y sus circunstancias. Madrid: UPCO, 1994.
- MACINTYRE, Alasdair: Historia de la ética. Barcelona: Paidós, 1981.
- SIURANA, Juan Carlos: Felicidad a golpe de autoayuda. Tu vida en manos de un best seller. Madrid: Plaza y Valdés, 2018.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern

1.- Continguts

Els continguts essencials es mantenen, en qualsevol cas, ja que són els necessaris per a dominar les competències vinculades a aquesta assignatura, tot i que l'extensió i l'èmfasi poden adaptar-se a les circumstàncies de cada moment.

2.- Volum de Treball i planificació temporal de la docència

El volum de treball requerit per superar aquesta assignatura es manté, procurant adaptar els procediments i activitats amb aquesta finalitat.

3.- Metodologia docent

En aquesta assignatura la docència combina la presencialitat amb la no presencialitat, síncrona o asíncrona. El nivell de presencialitat s'adaptarà a les condicions sociosanitàries de cada moment i a les condicions específiques de l'assignatura. Serà un model híbrid, de manera que les classes s'impartiran amb la presencialitat que sigui possible i la resta es realitzaran de forma no presencial. En qualsevol cas, aquest model híbrid ha de ser necessàriament flexible per a poder adaptar-se a les circumstàncies.

En la docència no presencial es prioritzaran les modalitats síncrones, que afavoreixen la interacció directa amb els estudiants

4.- Avaluació

Es potenciaran les activitats d'avaluació contínua que, d'altra banda, poden combinar-se amb l'exigència de superar activitats concretes, incloent una avaluació final global. A la guia d'aula s'especificaran els detalls de l'procés, atenent a les circumstàncies.

Es garanteix a l'estudiantat que, de ser necessari, s'adaptarà la modalitat d'impartició de la docència (en línia, híbrida o presencial), així com la modalitat de l'avaluació, a les exigències sanitàries formulades per les autoritats competents, mantenint els paràmetres habituals d'avaluació prevists en les guies i sense que això supose una càrrega addicional en el treball de l'alumnat.